

ságügyminiszter megnyugtatta abban az irányban, hogy az újságíróval, felelős szerkesztővel, kiadóval és nyomdatulajdonossal együtt

nem lehet az újságolvasót is pörbe fogni, mert bizony az előadói tervezet alapján ez sem látszik kizártnak...

Foglalkozott a novellatervezettel mai ülésén

az OMKE

is és egyhangulag megállapította, hogy

a sajtószabadság megvédése nemcsak az újságok érdeke, hanem éppen olyan mértékben a közönségé is,

amelynek erkölcsi és anyagi boldogulása függ a véleménynyilvánítás szabadságához. A kereskedelem, az ország jólétének egyik erőforrása, nem nélkülözheti érvényesülésében a sajtószabadságot, amelyben a maga szabad mozgásának előfeltételét látja.

A Magyar Újságírók Egyesületének válaszmánya

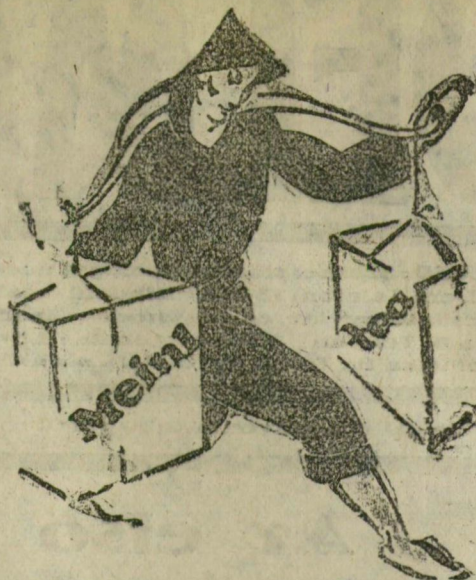
szombaton délután tartott ülésén egyhangulag tudomásul vette az elnöki tanács és a Lapkiadók Szindikátusának tegnapi határozatát, amely szerint

a hétfői ankétán a sajtó munkásainak ez a két szerve együttes deklarációban tiltakozik a javaslat ellen

és pontról-pontra kifejti a javaslattal szembeni aggályait.

Az ülésen több felszólalás hangzott el, amelyek mind azt hirdették, hogy a sajtótörvény módosításával kapcsolatban gondoskodás történjék az újságírók anyagi helyzetének törvényben leendő biztosítása tekintetében is.

A válaszmány hat tagját küldte ki a hétfői ankétára azzal az utasítással, hogy a legnagyobb határozottsággal képviseljék az újságírók álláspontját.

Értesítjük tisztelt vevőinket, hogy **kedden, febr. 19-én**

tea-próbafozést

tartunk, amelyre tisztelt vevőinket és azok b. hozzátartozóit, valamint ismerőseit szívesen látjuk. Ingyen izeltő próbát reggeltől estig adunk. **MEIN GYULA RT.** Szeged, Klauzál tér 2. sz.

Az olvasó rovata

Uszoda, vagy gyermekjátszóter

Dr. Regdon Károly főorvos, törvényhatósági bizottsági tag közli velünk a következőket:

— A belvárosi szülők megdöbbenéssel olvasták a pénteki lapok azon közlését, hogy egy alkalmi bizottság a fedett uszoda céljaira a *Kis Stefánia* helyét találja a legalkalmasabbnak. Ez a bizottság azonban megelégedett arról, hogy a város közgyűlése a *Kis Stefánia* helyét már régebben a *gyermekeknek adta át*. Lévé ez a hely a Belvárosban az egyetlen, ahol gyermekjátszóhelyet lehet létesíteni. A bizottság úgy látszik a közgyűlésnek ezen határozatáról nem tudott, mert különben a Belváros egyetlen játszóhelyét bizonyára nem akarná beépíteni.

Juránovics Ferenc temetése. Szombaton temették el nagy részvét mellett Juránovics Ferencet. A Deák Ferenc-uccai gyászháznál nagy tömeg gyászoló jelent meg, akik elkísérték utolsó útjára az érdemes vendéglőst. A temetésre kivonult egy osztag tűzoltó, valamint a tűzoltók zenekara is.

Móra Ferenc nagyszabású előadása a Régészeti Társaságban a szegedi ásatások gazdag eredményéről

3 leleteknek rendkívüli tudományos jelentőségük van — 1443 sirt tárt fel a muzeumigazgató

Budapest, február 16. Az Országos Magyar Régészeti Társulat szombaton délután az Iparművészeti Múzeum előadótermében felolvasó ülést tartott, amelyen Móra Ferenc, a szegedi muzeum igazgatója a szakkörök előtt eddig még nem ismertett ásatási munkálatokról számolt be, amelyeket az utolsó két és fél év alatt végeztetett.

A muzeum 1443 sirt fedett fel ezalatt az idő alatt, vagyis tízenkettőszáz arányt, mint az alapításától számított 49 év alatt.

Szeged városa 18.000 pengőt áldozott erre a kulturumunkára.

Előadásának további során részletesen ismertette a 183 sírből álló szőregi korabronzkori temetőből kikerült rendkívül gazdag, 4000 éves anyagot, amely feltétlenül érdeklődésre számíthat a tudományos világ részéről, mert

a magyar bronzkor kezdetét egészen új megvilágításba helyezi.

A szegedi vasúti állomás közelében lévő Kundombon 283 sirt ásatott fel Móra igazgató, amelyek a hun-sarmata korból származnak és a férfi sírok pártalan gazdagságu övgarnitúrákat adtak, míg a női sírokból új típusú ékszerek kerültek

ki. Még ennél is gazdagabb leletekben a kiszombori népvándorláskori temető, 426 sírjában három nép temetkezett egymásra: a Krisztus utáni II. században a jazig, a VI. században a gepida és végül a Szent László király idejébéli magyar. Mind a három nép sírjaiban

gazdag hagyaték

maradt, több eddig máshonnan nem ismert lelet. Különösen figyelemreméltók a magyar sírokban nagyszámmal talált gyűrűk közül azok a pecsétgyűrűk, amelyeknek lemezében kiterjesztett szárnyu sas van bevésve. A pogányság és kereszténység erős kiüdelmének bizonyossága, hogy még ezekben az időkben is voltak még pogány rítusu temetések, sőt

Móra Szent László örmével dotált lovas-sirt is talált.

Végül a hőmérzövásárhelyi és nagyazéksói ásatásokról számolt be Móra igazgató, aki kellemes és mindvégig nemesak anyagánál fogva lebilincselő előadását vetített képekkel illusztrálta. A 108 darabból álló nagyazéksói gazdag kincsleletet pedig természetben mutatta be a közönségnek.

Az utolsó magyar sámán

Írta: Móra Ferenc.

I.

Kálmány Lajosnak hívták öreg falusi pap volt, most kilenc esztendeje jelentették róla a pesti lapok, hogy elhunyt Szegeden, amelynek társadalmára nagy részvét mellett temette el s hogy a legkiválóbb magyar folklorista halálhírét mély részvéttel fogadja az egész magyar tudományos világ.

Dehogyan fogadta részvétellel... 1920 elejét írták akkor. Hol volt akkor az egész magyar tudományos világ? S ha volt, bizony egészen más dolga volt neki, mint halottakat megeleveníteni. Inkább az élőkkel kellett halottakat csinálni, legalább úgy effigie. Akkor folytak az igazoltatási-eljárások a Tudományos Akadémiától kezdve a rókabogyósi paprikahasító-lányok önképzőköréig. Istenem, hogy az ilyen szép világ is elmúlik.

Aztán nem is akkor halt meg Kálmány Lajos, mikor a lapok eltemették, hanem vagy másfél hónappal azelőtt. Csakhogy ennyi időbe került, míg Szegedről Budapestre került a hír. Szeged akkor francia imperium alatt volt és éjszakánként madagaskári szerezcsenek igazoltatták az ucán a népeket. Nem is fölhányásképpen mondom, hiszen ez is elmúlt s különben is ezek a magasszok nagyon barátságos és jókedélyű uriemberek voltak. Legföljebb azt mondták a riadt polgárnak:

— Na mit felsz, fene pofadba? Van kell neked jó szigarett?

Ingyen, barátságból adták, nem kértek érte aranyórát senkitől se.

A Kálmány Lajos temetéséhez is ilyen fekete uraság szolgáltatva a díszorséget. Ott posztolt a francia tábornok kapujában s mikor elhaladt mel-

lette a gyászkocsi, szalutált a halottnak. Ez képviselte az ugynevezett társadalmi részvétet. A három kapa-kaszakerülő, aki a temetőig kísérte a néhai papot a kocsit térdig felcsapó latyakjában, az nem számított. Az nem társadalom volt, csak három vidéki skriblifex. Szóval a nekrológnak csak a lényege volt igaz, de az aztán csak ugyan igaz volt. A legkiválóbb magyar folklorista meghalt.

II.

En sohase láttam sámánt, csak régi északi utleírások rézmetszetein, de mikor Kálmány Lajosnal találkoztam, mindig olyan gyerekes hidegrázást éreztem: ilyenek lehettek őshitünk papjai ott az Obi és a Káma körül a szent nyírligetekben. Oszlopokon járó nagy testű óriás, magamformájú ember, pedig én is megötöm a mértéket, kihasadt volna belőle kettő. Példátlannul nagy gömbölyű koponya, violásba játszó tömpe orru szokrateszi arccal, pillátlan kerek szemekkel, különös tüzes kattanokkal, amelyekben egyszerre forrott fájdalom, gyűlölet, cinizmus és fanatizmus.

Az egyik karja szelűtötten lógott, a másikkal mindig keféltette a kiszöldült, eltükrösödött hosszú papi civilkabát mellett s mentől inkább keféltette, annál több lett azon a pehely, a kenyérmorzsa és az a mefitikus bűzű dohánykaparék, amely belesül a pipa aljába s onnan csak furfangos vasszerkezetekkel hozható napvilágra és mint-ha ez mind a kabátujból ömlött volna mint valami kifogyhatatlan bőségszaruból.

Híszem tudom én, hogy ez a leírás nem nagyon vág a sámánokra, de azért én Kálmány Lajosnak a nyakába mégis sokkal jobban oda tudtam képzelni a varázsdobot, mint a stólat s benne láttam az ősmagyar titkok tudóját, aki egymaga tudja még a járást az ősmagyar olimpuson, amely-

nek a lakói ezer esztendővel ezelőtt hol lesülyedtek a keresztény pokol fenekére, hol felmagasztosodtak a glóriatermő égi mezőkre.

III.

A »Boldogságos Szűz«-et, a »Beata Virgo«-t a magyar nép *Boldogasszony*nak hívja, amiről a többi európai keresztény nem tud. És nekünk nem is egy Boldogasszonyunk van, hanem sok s azok közt is olyan, amit más keresztény népek nem ismernek. Nekünk nemcsak gyertyaszentelő, gyümölcsoltó, sarlós, havi Boldogasszonyunk van, hanem: *Nagy Boldogasszonyunk* is, *Kis Boldogasszonyunk* is, akit röviden *Kisasszony*nak tisztelnek. Ilyen rangbéli megkülönböztetés a Mária-kultuszban mástéle nincs. Se más népek Beata Virgója *pántlikát, kötőt, papucsot* nem visel, mint a magyar *Boldogasszony*. Az is különös, hogy a szegedi menyecske *Boldogasszony-ágyát* fekszik s a keresztelő lakomán *Boldogasszony-poharat* isznak. Csupa olyan ősiség, amelynek gyökerei a keresztény szent legendákban meg nem találhatók. Honnan valók hát, hol találta őket a magyar néphit?

Hozta az őshazából, Turán füvellő mezőjéről, a nyárfaligetekből, a szent források mellől, ahol a révületbe esett sámánoknak megnyílt az ég. Mikor az új hazában első király elcsoporta a szentelt vízzel a szentelt tüzet, a pogány olimpus lakói, bukott istenek szokása szerint menekültek, ki hová tudott. Az egyik elbújt egy gyermekmondókába, a másik egy népmesébe, a harmadik előlarcolta magát egy dallal, a negyedik beállt tréfás szitoknak, figurás atoknak s aki ártó isten volt a Volgánál, abból a Tisza mentén lett országa vesztett *fene*, noha még így is igen tekintetes és nagy nemzetiségű állat és akit a sámánok talán még dobveréssel tiszteltek, abból itt már csak a ka-